

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 138/11
V Lucemburku dne 21. prosince 2011

Rozsudek ve věci C-28/09
Komise v. Rakousko

Zákaz provozu nákladních vozidel přepravujících určité zboží na dálnici v údolí Innu v Tyrolsku je neslučitelný s volným pohybem zboží

Nevhodná povaha hlavních alternativních opatření, na která poukazuje Komise jako na méně omezující opatření, totiž nebyl jasně prokázán

Dálnice A 12 v údolí Innu v Tyrolsku (Rakousko) je jednou z hlavních komunikací mezi jihem Německa a severem Itálie. Poté, co bylo zjištěno, že na této dálnici byla překračována roční mezní hodnota oxidu dusičitého (NO₂), kterou stanoví dvě evropské směrnice¹, Rakousko přijalo opatření ke snížení znečištění na úroveň stanovenou těmito směrnicemi. Za tímto účelem rakouské orgány přijaly v roce 2003 zákaz provozu nákladních vozidel o hmotnosti vyšší než 7,5 tuny přepravujících určité zboží [odpady, kameny, půdu, motorová vozidla, dřevo (kulatinu) nebo obilí] a to na 46 kilometrů dlouhém úseku dálnice A 12.

Na základě žaloby podané Komisí však Soudní dvůr rozsudkem vydaným dne 15. listopadu 2005² rozhodl, že tento zákaz byl neslučitelný se zásadou volného pohybu zboží, protože byl vzhledem ke sledovanému cíli, to znamená ochraně kvality ovzduší, nepřiměřený.

Po vydání tohoto rozsudku rakouské orgány postupně zavedly nová opatření k zajištění dodržování mezní hodnoty pro oxid dusičitý, jež je stanovena ve směrnicích. Tato opatření zahrnovala zejména omezení rychlosti na 100 km/h na jednom úseku dálnice A 12, které bylo později nahrazeno variabilním omezením rychlosti, jakož i zákaz provozu těžkých nákladních vozidel patřících do některých tříd Euro³.

Vzhledem k tomu, že na dálnici A 12 nedošlo ke zlepšení kvality ovzduší, rakouské orgány přijaly zákaz provozu nákladních vozidel o hmotnosti vyšší než 7,5 tuny přepravujících určité zboží na jednom úseku dálnice, tentokrát dlouhém 84 kilometrů. Domnívaly se totiž, že přeprava tohoto zboží, které je téměř totožné se zbožím, na které se vztahoval zákaz zavedený v roce 2003, by měla být na rakouském území uskutečňována alternativními způsoby přepravy – například po železnici – které berou větší ohled na životní prostředí.

Komise však měla za to, že i tento nový sektorový zákaz provozu na dálnici A 12 představuje neodůvodněné porušení zásady volného pohybu zboží. Za těchto okolností podala žalobu k Soudnímu dvoru, aby určil, že došlo k nesplnění povinnosti.

Ve svém rozsudku vydaném dnešního dne Soudní dvůr nejprve připomněl, že členské státy jsou povinny zajistit, aby na jejich území nebyly překračovány mezní hodnoty oxidu dusičitého stanovené směrnicemi. V této souvislosti směrnice povolují členským státům přijmout opatření

¹ Směrnice Rady 96/62/ES ze dne 27. září 1996 o posuzování a řízení kvality vnějšího ovzduší (Úř. věst. L 296, s. 55; Zvl. vyd. 15/03, s. 95) a směrnice Rady 1999/30/ES ze dne 22. dubna 1999 o mezních hodnotách pro oxid siřičitý, oxid dusičitý a oxidy dusíku, částice a olovo ve vnějším ovzduší (Úř. věst. L 163, s. 41; Zvl. vyd. 15/04, s. 164), ve znění rozhodnutí Komise 2001/744/ES ze dne 17. října 2001 (Úř. věst. L 278, s. 35; Zvl. vyd. 15/06, s. 274). Tyto směrnice byly s účinkem od 11. června 2010 zrušeny směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/50/ES ze dne 21. května 2008 o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu (Úř. věst. L 152, s. 1). Nicméně vzhledem k době rozhodné z hlediska skutkového stavu se na projednávaný spor i nadále použijí tyto směrnice.

² Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. listopadu 2005, Komise v. Rakousko, (C-320/03), viz také tisková zpráva č. 97/05.

³ Evropské emisní normy, nazývané „normy Euro“.

nezbytná k dodržení této mezní hodnoty. Avšak i když členské státy disponují v souvislosti s přijímáním těchto opatření posuzovací pravomocí, tato pravomoc musí být vykonávána v souladu s pravidly Unie, zejména v souladu se zásadou volného pohybu zboží.

V projednávaném případě Soudní dvůr konstatoval, že sektorový zákaz provozu představuje překážku silniční přepravy určitého zboží v údolí Innu. **Takovéto opatření přitom představuje omezení volného pohybu zboží.** Soudní dvůr rovněž zdůraznil, že existence alternativních řešení pro přepravu tohoto zboží – jako je železniční přeprava nebo využití jiných dálnic – nemůže vyloučit existenci omezení. Uložení povinnosti dotyčným podnikům hledat rentabilní náhradní řešení přepravy zboží je totiž sektorový zákaz provozu způsobilý podstatně omezit tranzit zboží mezi severní Evropou a severní Itálií.

Soudní dvůr nicméně připomněl, že **omezení volného pohybu zboží může být odůvodněno, pokud představuje opatření, které je vhodné a nezbytné pro uskutečnění cíle obecného zájmu, jako je ochrana životního prostředí.** V této souvislosti Soudní dvůr uvedl, že rakouská právní úprava skutečně přispívá k ochraně životního prostředí, neboť umožňuje snížit emise ovzduší znečišťujících látek a přináší zlepšení kvality ovzduší v údolí Innu. Napadený zákaz tedy představuje opatření, které je vhodné k uskutečnění cíle obecného zájmu.

Soudní dvůr dále zkoumal, zda je možné dosáhnout tohoto cíle méně omezujícími opatřeními. Jak Soudní dvůr zdůraznil ve svém rozsudku z roku 2005, před přijetím tak rázného opatření, jako je zákaz provozu na úseku dálnice, která představuje životně důležité spojení mezi některými členskými státy, členské státy mají pečlivě přezkoumat možnost použití opatření, která omezují volný pohyb v menší míře, a tato opatření nepřijmout pouze tehdy, pokud by byla s ohledem na sledovaný cíl jasně prokázána jejich neodpovídající povaha.

Pokud jde v této souvislosti o řešení navrhované Komisí, které spočívá v rozšíření zákazu provozu týkajícího se těžkých nákladních vozidel patřících do určitých tříd Euro na vozidla patřící do dalších tříd, Soudní dvůr konstatoval, že tyto normy Euro, pokud jde o oxid dusičitý, důvěryhodným způsobem odrážejí skutečné emise vozidel. Podle Soudního dvora není prokázáno, že takovéto rozšíření nemůže přispět k dosažení sledovaného cíle stejně účinným způsobem jako zavedení sektorového zákazu provozu.

Konečně pokud jde o řešení spočívající v nahrazení variabilního omezení rychlosti trvalým omezením rychlosti na 100 km/h, Soudní dvůr nepřijal argument rakouské vlády, podle kterého posledně uvedené opatření nebude uživateli silnic v praxi respektováno. Rakousko se v této souvislosti pro účely posouzení účinků zavedení trvalého omezení rychlosti na 100 km/h nemůže odvolávat na průměrnou rychlost 103 km/h skutečně naměřenou v dotyčné oblasti. Je naopak povinno zaručit skutečné dodržování tohoto omezení prostřednictvím donucovacích opatření případně spojených se sankcemi. Za těchto okolností Soudní dvůr konstatoval, že řešení navrhované Komisí představuje možnost snížení emisí oxidu dusičitého, kterou tento členský stát dostatečně nezohlednil.

V důsledku toho **Soudní dvůr určil, že Rakousko tím, že přijalo sektorový zákaz provozu, aniž dostatečně přezkoumalo možnost využití jiných méně omezujících opatření, nepřiměřeně omezilo volný pohyb zboží.**

UPOZORNĚNÍ: Žaloba pro nesplnění povinnosti, směřující proti členskému státu, který nesplnil své povinnosti vyplývající z práva Unie, může být podána Komisí nebo jiným členským státem. Jestliže Soudní dvůr rozhodne, že došlo k nesplnění povinnosti, dotyčný členský stát je povinen vyhovět rozsudku v co nejkratší lhůtě.

Dojde-li Komise k názoru, že členský stát rozsudku nevyhověl, může podat novou žalobu s návrhem na uložení peněžitých sankcí. V případě, že Komisi nebyla sdělena opatření k provedení směrnice, však Soudní dvůr může na návrh Komise uložit sankce již ve stádiu prvního rozsudku.

Úplné znění rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na Europe by Satellite ☎ (+32) 2 2964106